

Lesarabrøv**Løgmaður í rasshafti**

Tað er ikki bert Poul Nyrup Rasmussen, sum hevur mótsagt seg sjálvan í málinum um inntøkurtrygd. Hetta er so sanniliga eisini galdandi fyri Maritu Petersen, løgmann. Ja, tað má vera strævið at halda skil á hvat ein sigur til hvørja tíð, tá ein ikki heldur seg til veruleikan!

Tað er eingin ivi um, at í hesum máli eru nógvir ivasurningar, sum eiga at verða greiddir. Eitt er tað sum hendi 1. februar. Tá fingur »okkar« fólk litla og onga tíð at umræða seg. Bert er tað lógð, hvussu eitt slíkt mál sum inntøkurtrygd fiskimanna kundi koma við á skránni hjá donsku stjórnini við so stuttari freist. Her má »onkur« hava arbeitt frammanundan. Ikki er hetta minst lógð, tá hugsað verður um, at brævið frá Nyrup longu 15. mars visir hansara avmarkaða áhuga fyri hesum máli.

Men so koma vit til 12. oktober

Men í sambandi við samráðingarnar 12. oktober var so eingin tikið á bóli. Hetta vóru samráðingar, sum vóru ásettar í góðari tíð frammanundan, og tað var bert av »tilvild«, at tær fullu saman við einum nýggjum peningatøvi hjá bankunum.

Viðvíkjandi málinum um inntøkurtrygd fiskimanna kann stutt sigast, at tað er ikki komin fram nýkur sum helst ábending um, at landsstýrið gjørdi tað allarminsta fyri at verja avgerðarrættin hjá føroyingum sjálvum í hesum máli. Og enn minni at tað hevur vart áhugamáli hjá fiskimonnum, Tað er alt sum bendir á, at føroysku umboðini ofraðu føroysk áhugamál, t.v.s. føroyskan avgerðarrætt í einum sermáli, fyri lættari at fáa framt síni persónligu sjónarmið í hesum máli.

Annars er nógv sum bendir á, at alt ikki er gingið reiðiliga fyri seg í hesum samráðingum, og kann verða nevnt sum dømi:

1. Sum tað sæst aðra staðni í greinini kom Marita Petersen at mótsiga seg sjálva innan 5 dagar aftaná 12. oktober. Tann 13. oktober greiddi hon frá í útvarpinum, at tað síðan undanfarna vetur hevði verið arbeitt við eini minstulønarskipan, sum var grundað á »samlet indtjening«.

Men longu tann 18. oktober kemur hon við eini aðrari frágreiðing. Nevniliga at hon ikki fyrr enn uppundir 12. oktober fekk at vita, hvussu avtalan 1. februar skuldi skiljast! Tí hevði landsstýrið einki gjørt við málið í tíðarskeiðnum. Her er talan um eina heilt greiða mótsagn, sum styrkir illgrun um, at her er talan um »avtalað spæla«.

2. Tað uppskot, sum varð klárt at leggja fyri tingið longu dagin eftir, at samráðingamevndin var komin aftur úr Keypmannahavn, var annars eitt uppskot sum fullkomiliga samsvaraði við eitt uppskot, sum hevur ligið í landsstýrinum síðan 1991. Hetta kann ikki vera av tilvild. Og heilt samsvaraði annars eisini við tilmálið hjá Peder Andersen, sum annars prógvaði at hann einki visti um viðurskipti fiskimanna í Føroyum.

3. Í brævinum til FF váttað lögmaður, at málið um inntøkurtrygdina hevur verið til viðgerðar á teimum (embætismanna)fundum, sum vóru hildnir undan 12. oktober. Ein av hesum samráðingarnomnum hevur verið Kjartan Hoydal. Hann hevur sjálvum váttað, at hann stuðlar tað uppskotið, sum varð lagt fram aftaná 12. oktober. Ein annar embætismaður er figgarstjórin Kári Petersen. Tað er váttað frá fleiri síðum, at skerjing av inntøkurtrygd fiskimanna hevur verið eitt »hjártamál« hjá honum, sum hann dúgliga hevur missionerað fyri í Tinganesi.

Tí eigur at verða kravt at fáa greitt at vita, hvat ið er gingið fyri seg á hesum fundum hjá føroyskum og donskum embætismonnum.

4. Aftan á heimkomuna hava flestu samráðingarmennir eisini váttað, at teir taka undir við hesi skipan.

Ein spurningur, sum svar eigur at verða kravt uppá, er hvørt einginroynd varð gjørd at verja føroyskan avgerðarrætt í hesum máli.

Tað sum er komið fram bendir á, at hetta ikki er gjørt. Samb. bræv frá lög-

manni, sum er endurtikið aðra staðni, metti landsstýrið brævið hjá Nyrup frá 15. mars mestsum at vera til fortæð, og teir máttu biðja danir um hjálp at fáa brævið gjørt til einkis.

5. Tað sigur heldur ikki so litið um støðuna hjá landsstýrinum, tá lögmaður letur upp í hendur á donskum embætismonnum uppundir 12. oktober at definera, hvat ið var avtalað 1. februar.

Nú er spurningurin bert, um lögtingið er so ússaligt, at tað leggur lok á hetta marghátliga mál við teirri ætlaðu samtyktini av framlagda lógarráðgættinum.

Men um tingið metir, at málið er gloymt fyri tað, munnu tingmenn fara at mistaka seg.

Óli Jacobsen.

Mótsagnin hjá Maritu Petersen, løgmanni.

Okkara fatan eftir 1. februar var, at danska stjórnin tók til eftirtektar ta broyting, sum var gjørd í lógini um minstuløn v.m. 16. november 1992.... Tí gjørdi landsstýrið ikki meira við málið eftir 1. februar. Í fyrirkeiðingunum til fundin 12. oktober 1993 lögdu donsk umboð dent á, at teir mettu okkum ikki hava hildið treytirnar í 1. februar avtaluni...

Brot úr brævi frá Maritu Petersen, løgmann, til Føroya Fiskimannafelag dagfest 18. oktober 1993.

Tað stendur heilt greitt í protokollatinum frá fundinum í gjár, sum báðir parter hava undirskrivað, at landsstýrið hevur konstaterað at hava tikið stig til at endurskoða inntøkurtrygdina hjá fiskimonnum, soleiðis at hon verður latin út frá einari samlaðari inntjening. Tað er tað, sum vit vóru byggt uppá, ella vit arbeiddu uppá fyrr í vetur, ella seinasta vetur. Tað var at man ikki skuldi taka inntøkur hjá einum fiskimanni, kanska yvir eitt ár ella eitt hálvt ár ella eitt fjórðingsár og brúka tað sum grundarlag hjá tálking av minstuløn og dagstundningi. Tað hevur man gjørt fyri útróðarmenn, og tað sum hevur verið hugsað um hevur verið, at vit gera somu skipan, ella eina líknandi skipan, sum altso hevur sama prinsipp fyri allar aðrar fiskimenn.

Marita Petersen, lögmaður í Fimmaranum, tann 13. oktober 1993.

Her skal fyrst nevast, at tann umtalaða skipanin fyri útróðarmenn, bert var galdandi fyri bátar undir 20 brt.

Tað er heilt greitt, at lögmaður her mótsigur sær sjálvari við bert 5 daga millumbili. Tá hon kemur aftur úr Danmark 13. oktober dylur hon ikki fyri, at her er talan um at seta eina ætlan í verk, sum landsstýrið hevði arbeitt við síðan »seinasta vetur«. T.v.s. samstundis sum táverandi landsstýri gav tilsegn um, at inntøkurtrygdin skuldi vera óbroytt, tá prísíðskoytið varð avtikið!

Men tá hon verður spurð, hvussu hetta hongur saman við, at hon aftaná 1. februar greiddi mær frá, at talan bert var um »konstateringar« av nýkrum, sum longu var gjørt, royndir hon at draga í land aftur. Men tó bert við at mótsiga tí, sum hon greiddi frá í útvarpinum bert fimm dagar frammanundan.

Og tað kann ikki sigast at vera nakað serliga sannførandi, tá »donsk umboð« heilar 8 mánaðir eftir 1. februar skulu hava sannført løgmann um, at hon ikki visti hvat hon skrivaði undir 1. februar. Her kundi hon bert víst donskum umboðum á brævið frá Nyrup Rasmussen. Men nú kunnu vit bert gita okkum til, um hetta er tann rætta søgan, ella um tað ikki man vera so, at alt hetta er gjørt við beráðum sum lögmaður eisini hevur greitt frá.

Hetta vil í hvussu er samsvara við fortalili frá Nyrup henda dagin um at »initiatið« í veruleikanum var komið úr Føroyum.

MARGHÁTTLIGA BRÆVASKIFTI Í FØROYA SÖGU

Ligeledes har det siden februar 1993 været aftalt, at der skulle ske en revision af indtægtskningen for fiskere, så den ydes ud fra den samlede indtjening. Landsstyret fremsatte i efteråret 1993 et lovforslag, som regeringen finder snarest bør vedtages.

Bræv frá Poul Nyrup Rasmussen, dagfest 28. februar 1994.

Hvad angår ordningen for fiskernes indtægtssikring, kan jeg meddele, at landsstyret under en generel gennemgang af administrationen af støtten til fiskeriet er nået frem til, at indkomstsikringen administrativt kan ændres, så den bliver indkomstafhængig.

Bræv frá Maritu Petersen, dagfest 1. mars 1994.

Jeg forstår, at der for vidt indtægtskningen for fiskere er taget initiativ til en ændring af den administrative praksis, hvorved der opnås en besparelse på 7 mill. kr. Der bør i forbindelse med de forudsette forhandlinger mellem regeringen og Landsstyret i eftersommeren vurderes, om ordningen har fundet et passende leje.

Bræv frá Poul Nyrup Rasmussen, dagfest 3. mars 1994.

Til hetta brævaskifti kann gerast fylgjandi viðmerkingar:

1. Tað er rættiliga áhugavert, at Nyrup skrivaði eisini lögmanni bræv til jóla viðv. kvotamálinum. Men tá var inntøkurtrygdin als ikki nevnd, hóast hon annars skuldi verið samtykt innan árslok. Men hetta samsvarar væl við ta frábodan Nyrup gav FF tann 9. desember, har hann váttaði, at danir ikki lögdu seg útí hetta mál. Hetta var annars eisini gjørt eftir, at FF hevði gjørt Nyrup varugan við, at tilmælini hjá t.d. Peder Andersen nevndini viðv. hetta mál í stóran mun var grundað á manglandi vitan, misskiljingar og villileiðing. Hetta er annars onga tíð afturvíst.

2. So kann ein bert hugsa sær til, hvussu tað kann bera til, at Nyrup knappliga kemur »í tankar« um hetta mál tann 28. februar.

3. Men hóast lögmaður í hvussu er kundi roynt at vísa til brovini frá Nyrup, og kundi harvið roynt at verja føroyskan avgerðarrætt, so bjóðar hon sær til at fremja beinleiðis rættar- og lógarbrot, tí tingið ikki fekk at makka rætt.

Orsøkin til at hetta mál nú er í tinginum er, at henda »kvettroyndin« miseydnaðist. Tí skal tingið bjarga henni burtur úr teirri knípu hon er komin í, tí hon royndi at taka tingið av ræði!

4. Undan 1. mars lá einki tal á borðinum um hvat ið skuldi sparast. Tá nú danir hava hongt seg í 7 mill., so er hetta tal komið beinleiðis frá landsstýrinum í sambandi við at tað bjóðaði sær til at spara 7 mill. við ætlaða rættar- og lógarbrotinum. Tískil hevur lögmaður sjálf spælt dønnum øll kort í hondina.

Landsstýrið setti dønnum spurningin, hvussu brævið frá Poul Nyrup Rasmussen, forsætismálaráðharra, var at skilja í sambandi við orðinguna frá 1. februar 1993. Landsstýrið fekk greitt at vita, at orðingin í avtaluni stóð fast, og hana hevði landsstýrið bundið seg til.

Hetta brot úr brævi frá lögmanni, dagfest 5. desember 1993, er ein sera sterk ábending um, at ongar veruligar samráðingar fóru fram um at verja føroyskan avgerðarrætt í hesum máli tann 12. oktober.

Um talan var um veruligar samráðingar hevði landsstýrið lagt brævið frá forsætismálaráðharranum fyri donsku sendinevndina og hevði síðan boðað frá, at hetta málið var avgreitt við hesum brævi.

Í staðin váttað lögmaður sjálvur, at landsstýrið í veruleikanum hevur biðið »danir« um hjálp fyri at fáa til-einkisgjørt hesa fullkomiliga greiðu frábodanina frá forsætismálaráðharranum.

Den oprindelige initiativtager til forslaget om at ændre på indtægtskningen kom fra Færøernes side og ikke fra dansk side. Men det er sådan, at indtægtskningen ændring er en del af den aftale, der er indgået med Færøernes hjemmestyre og den danske regering, og det er naturligvis sådan, at den del af aftalen må begge parter leve op til.

Poul Nyrup Rasmussen, forsætismálaráðharri, við útvarpið 7. april.

Landsforræderi

...f.eks... den handling at træde i forbindelse med en fremmed regering for at formå den til at indblende sig i fædrelandets anliggender... (diplomatisk landsforræderi)

Henda lýsing er úr »ordbog over det Danske Sprog«.